

Esteettömyyden toimenpidesuunnitelma 2026-2027 Salon kaupunki

Hyväksytty kaupunginhallituksessa 9.3.2026 §88

1. Johdanto

Salon kaupungin esteettömyyden toimenpidesuunnitelmassa määritellään toimenpiteet esteettömyyden edistämiseksi kaupungin palvelualueiden toiminnassa. Suunnitelmassa halutaan painottaa konkreettisia toimenpiteitä yhdenvertaisen ja esteettömän kaupungin kehittämiseksi. Suunnitelma keskittyy rakennetun ympäristön esteettömyyteen.

Reunaehdoja esteettömyydykselle asettavat lainsäädäntö ja säädökset, erityisesti perustuslaki ja yhdenvertaisuuslaki sekä Suomen ratifioima YK:n vammaisyleissopimus, mutta myös erityislaeissa, kuten rakentamislainsäädäntö ja vammais- ja vanhuspalvelulainsäädäntö on esteettömyyteen kytkeytyviä säännöksiä.

Esteettömyys ottaa huomioon ihmisten erilaisuuden eikä erottele ihmisiä heidän toimintakykynsä perusteella. Salon kaupunki haluaa tämän suunnitelman myötä omalta osaltaan toteuttaa yhdenvertaisuuslain 5 §:n mukaista viranomaisen yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämismääräyksiä. Myös toimintaympäristön muutokset, kuten esimerkiksi väestön ikääntyminen, aiheuttavat lisää tarpeita esteettömyyden edistämiseksi.

Toimenpidesuunnitelman tavoitteena on selkeyttää vastuita esteettömyysasioista ja kehittää esteettömyyden johtamista. Toisena tavoitteena on lisätä esteettömyyden suunnitelmallisuutta ja vaikuttavuutta. Lisäksi suunnitelma toimii esteettömyystietoisuuden lisääjänä ja yhdenvertaisuuden edistäjänä. Salon kaupungin tavoitteena on esteetön ja saavutettava kaupunki.

2. Tietoa esteettömyydestä

Esteettömyydelle ei ole olemassa yksiselitteistä määritelmää mutta yleisesti esteettömyydellä tarkoitetaan rakennettua ympäristöä, jonka suunnittelussa on huomioitu ihmisten monimuotoisuus ja erilaiset toimintakyvyt. Esteetön ympäristö tukee jokaisen mahdollisuutta toimia ja osallistua yhdenvertaisesti. Esteettömyyteen kuuluu liikkumisympäristön lisäksi myös kuulemis- ja näkemis- ja muun aistiympäristön esteettömyys. Kun esteettömyyden käsitettä laajennetaan, voidaan siihen katsoa kuuluvan myös kommunikatioon ja ymmärtämiseen liittyvät asiat.

Liikkumisympäristön esteettömyydellä tarkoitetaan fyysistä esteettömyyttä, johon kuuluvat mitoitukset esimerkiksi kynnysten ja ovien leveyksien osalta sekä mahdollisuus ylittää tasoerot hissillä tai luiskalla. Näkemisympäristön esteettömyyteen kuuluvat hyvä valaistus, kontrastit ja selkeät opasteet, tasoerojen merkitseminen sekä esimerkiksi liikennevalojen ja hissien ääniohjaus. Kuulemisympäristön esteettömyydessä keskeistä ovat hyvä akustiikka, toimiva äänentoisto sekä kuulemisen apuvälineet kuten induktiosilmukat. Kun puhutaan ymmärtämisen esteettömyydestä, tulee tilojen suunnittelussa huomioida tilojen helppo hahmotettavuus ja opasteissa niiden selkeys.

Esteettömyys ja saavutettavuus ovat keskeisiä edellytyksiä sille, että vammaisilla henkilöillä on mahdollisuus elää itsenäisesti ja osallistua kaikilla eri elämäntilanteilla. Esteettömyyttä määrittelevät lait ja asetukset.

Myös vammais- ja vanhuspalvelulainsäädäntö on esteettömyyteen liittyvää sääntelyä kuten esimerkiksi kuljetuspalvelut tai henkilökohtainen apu. Näiden lisäksi on esteettömyyteen liittyviä direktiivejä ja standardeja, kuten esteettömyysdirektiivi, induktiosilmukajärjestelmän suorituskyvyn määrittelevä standardi sekä hissien suunnittelua ja rakentamista koskevat turvallisuusohjeet.

3. Esteettömyyden nykytilan kuvaus

Salon kaupungissa tunnustetaan, että vanhan rakennetun ympäristön (kadut, kiinteistöt ja puistot) esteettömyyden parantamisessa riittää tehtävää. Peruskorjausten yhteydessä esteettömyyttä parannetaan nykynormeja vastaavaksi, ja vuosittain talousarviomäärärahojen puitteissa tehdään esteettömyyttä parantavia toimenpiteitä.

Kiinteistöissä esteettömyys toteutuu vaihtelevasti. Esimerkiksi automaattiovia on kiinteistöissä vähän, hissit saattavat olla vaikeasti avattavan oven takana ja tilat ahtaat apuvälineillä käytettäväksi. Kiinteistöiden esteettömyystietoja ei ole parhaillaan julkisesti saatavilla.

Vanhojen katualueiden esteettömyys on haasteellista toteuttaa keskusta-alueella. Salossa oleva maaperä aiheuttaa katujen ja jalkakäytävien painumista, kun taas usein rakennukset ovat paalutettuja ja niiden korkeus pysyy ennallaan. Haasteita aiheuttavat myös rajapinnat kaupungin ja yksityisen kiinteistöjen kohdalla. Myös pysäköintipaikkojen varaaminen liikuntaesteisille on keskusta-alueella haasteellista, mikä aiheuttaa vaikeuksia esimerkiksi pyörätuolien purkamiselle invatakseista.

Apuvälineitä käyttäville pyritään turvaamaan riittävä tila liikkua jalkakäytävällä mm. mainostelineiden ja terassien sijoittelussa vaadituissa lupaehdoissa sekä huolehtimalla asianmukaisesta talvikunnossapidosta.

Vanhat leikkipaikat eivät täytä kaikilta osin esteettömyysvaatimuksia. Uusia leikkipaikkoja suunniteltaessa ja vanhoja saneerattaessa leikkipaikoissa otetaan huomioon esteettömyys ja parempi saavutettavuus. Vastaavasti toimitaan myös esimerkiksi lähiliikuntapaikkojen osalta.

Laki edellyttää tietyn tasoisia ratkaisuja esteettömän rakentamisen osalta luvittamisessa (vähimmäistaso). Neuvonnassa ja ohjauksessa sekä esimerkiksi lausuntopyyntömenettelyssä voidaan painottaa enemmän hyväksi koettuja esteettömyysratkaisuja, jotka ovat vähimmäistasoa paremmat. Näitä lakia parempia ratkaisuja ei kuitenkaan voida määrätä noudatettavaksi, vaan ainoastaan ohjata ja neuvoa parempaan ratkaisuun.

4. Toimenpiteet, seuranta ja raportointi

Esteettömyyden toimenpidesuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet koskevat rakennetun ympäristön esteettömyyden parantamista. Merkittävää on sitoutuminen laajemman esteettömyyskartoituksen tekemiseen vuoden 2027 aikana. Esteettömyyspalautteen keräämistä kehitetään, liikuntapaikkojen esteettömyystiedot tuodaan esille verkkosivuille ja asukkaita tullaan osallistamaan esteettömyyskartoituksen tekemiseen. Lisäksi kaupunkikeskustaan tullaan määrittämään esteetön reitti. Kaikki toimenpiteet vastuutahoineen on kuvattu sivun 5 taulukossa.

Vanhus- ja vammaisneuvostot osallistuvat toimenpidesuunnitelman arviointiin. Esteettömyyden toimenpidesuunnitelman eteneminen raportoidaan suunnitelmakauden päätteeksi kaupunginhallitukselle.

Toimenpide	Vastuutaho	Aikataulu
1. Luodaan rakenne esteettömyyspalautteen keräämiseksi ja käsittelemiseksi.	Toimialat yhdessä	2026
2. Tehdään asukaskysely keskeisistä esteettömyyden kehittämiskohteista Salon kaupungissa.	Kehittämispalvelut, yhteisöpalvelut	2026
3. Toteutetaan esteettömyyskartoitus suunnitelmakauden aikana.	Kaupungin palvelualueet	2027
4. Lisätään liikuntahallien ja kuntosalien esteettömyystiedot verkkosivuille.	Liikuntapalvelut	2026
5. Huomioidaan esteettömyys kuntosalien laitteiden sijoittelussa siten, että liikkuminen tiloissa on helppoa.	Liikuntapalvelut	jatkuva
6. Huolehditaan lähiliikuntapaikkojen esteettömyydestä.	Liikuntapalvelut	jatkuva
7. Määritetään kaupunkikeskustaan esteetön reitti.	Infrapalvelut	2026-27
8. Vuosittaiset esteettömyyskorjaukset talousarvioon varatun määrärahan puitteissa.	Infrapalvelut, tilapalvelut	jatkuva
9. Vanhojen katualueiden ja leikkipuistojen esteettömyyden parantaminen.	Infrapalvelut	jatkuva
10. Liikuntaesteisten pysäköintipaikkojen toimivuuden tarkastelu ja epäkohtien korjaaminen.	Infrapalvelut	2026
11. Liikennepalvelut pyrkii huomioimaan henkilökuljetusten hankinnoissa heikentyneen toimintakyvyn omaavien mahdollisuudet käyttää kaupungin joukkoliikennettä.	Liikennepalvelut	jatkuva
12. Edellytämme suurempien julkisten- ja palvelurakennusten rakentamisupahakemusten yhteydessä erillistä esteettömyyspalvelusta.	Rakennusvalvontapalvelut	jatkuva